

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

JEANA RICHARDA DE LA TOURA,

predstavljeni 9. januarja 2025¹

Zadeva C-536/23

Bundesrepublik Deutschland

proti

Mutua Madrileña Automovilista

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Člen 11(1)(b) – Člen 13(2) – Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem – Področje uporabe posebnih pravil o pristojnosti – Prometna nesreča – Neposredna tožba oškodovanca proti zavarovalnici – Pojem ‚oškodovanec‘ – Prenos terjatev delavca, ki je oškodovanec v prometni nesreči, na delodajalca – Neposredna tožba, ki jo vloži država članica kot delodajalka – Kraj stalnega prebivališča tožnika“

I. Uvod

1. S sprejetjem posebnih pravil o pristojnosti, ki jih Uredba (EU) št. 1215/2012² določa v zadevah v zvezi z zavarovanjem, je zakonodajalec Unije želel doseči cilj zaščite šibkejši stranke.³ Medtem ko je razmeroma lahko določiti šibkejšo stranko, kadar gre za spor med oškodovancem v prometni nesreči in zavarovalnico, pri kateri je zavarovano vozilo, ki je povzročilo to nesrečo, kot je v večini primerov, se lahko to izkaže za težje, kadar tožbo vloži delodajalec oškodovanca, na katerega so prešle terjatve oškodovanca.

2. Sodišču tak primer ni neznan, saj je že razsodilo, da iz Uredbe št. 1215/2012 izhaja, da delodajalec s sedežem v prvi državi članici, ki je izplačeval plačo svojemu delavcu v obdobju, ko je bil ta odsoten po prometni nesreči, in na katerega so prešle terjatve tega delavca do zavarovalnice s sedežem v drugi državi članici, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje civilne odgovornosti za vozilo, ki je bilo udeleženo v tej nesreči, lahko kot „oškodovanec“ v smislu člena 11(2) Uredbe št. 44/2001⁴ toži to zavarovalnico pred sodišči prve države članice, če je taka neposredna tožba dopustna.⁵

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

³ Glej uvodno izjavo 18 Uredbe št. 1215/2012.

⁴ Uredba Sveta z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

⁵ Glej sodbo z dne 20. julija 2017, MMA IARD (C-340/16, v nadaljevanju: sodba MMA IARD, EU:C:2017:576, točka 39).

3. Posebnost tega predloga za sprejetje predhodne odločbe je v tem, da je oškodovanka v prometni nesreči javna uslužbenka in da je torej delodajalka, na katero so prešle terjatve te uslužbenke, država.

4. V teh sklepnih predlogih si bom prizadeval pojasniti razloge, zakaj je rešitev, ki jo je Sodišče že sprejelo, mogoče prenesti, ne da bi se pri tem izneveril besedilu ali namenu Uredbe št. 1215/2012, če je delodajalka, ki vloži tožbo, pri čemer ni sporno, da so nanjo prešle terjatve oškodovanke, država. Pri tem bom izkoristil tudi priložnost, ki jo daje ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, da pojasnim in natančneje opredelim dosedanje sodno prakso Sodišča glede določitve tako mednarodne kot krajevne pristojnosti sodišča, pri katerem se lahko vloži taka tožba, v tem konkretnem primeru, ko je treba navezno okoliščino, ki je stalno prebivališče tožnika, uporabiti za državo.

II. Pravni okvir

5. V obravnavani zadevi so upoštevne uvodne izjave 15, 16, 18 in 34 ter členi 1(1), 4(1) in 5(1) Uredbe št. 1215/2012.

6. Poleg tega je treba omeniti poglavje II, oddelek 3, Uredbe št. 1215/2012, naslovljen „Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem“, ki zajema člene od 10 do 16 te uredbe.

7. Člen 10 te uredbe določa:

„Brez poseganja v člen 6 in točko 5 člena 7 je pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem določena v tem oddelku.“

8. Člen 11(1)(a) in (b) navedene uredbe določa:

„Zavarovalnica s sedežem v državi članici je lahko tožena:

- (a) pred sodišči države članice, v kateri ima sedež;
- (b) v drugi državi članici v primeru tožb, ki jih vložijo zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja, pred sodiščem v kraju, kjer ima stalno prebivališče tožnik [...]

9. Člen 13(2) iste uredbe določa:

„Členi 10, 11 in 12 se uporabljajo za tožbe, ki jih je oškodovanec vložil neposredno zoper zavarovalnico, če so take neposredne tožbe dopustne.“

10. Nazadnje, člen 63(1) Uredbe št. 1215/2012 določa:

„V tej uredbi ima gospodarska družba ali druga pravna oseba ali združenje fizičnih ali pravnih oseb stalno prebivališče [sedež] v kraju, kjer ima:

- (a) statutarni sedež;
- (b) glavno upravo; ali

(c) glavno poslovno enoto.“

III. Dejansko stanje spora o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

11. Zvezna javna uslužbenka, zaposlena v münchenki pisarni Deutsche Patent- und Markenamt (nemški urad za patente in blagovne znamke, Nemčija), je oškodovanka v prometni nesreči, ki se je zgodila 8. marca 2020 v Španiji med njenim dopustom. Za najeti avtomobil, v katerega je ta javna uslužbenka trčila med kolesarjenjem, je bilo zavarovanje avtomobilske odgovornosti sklenjeno pri španski zavarovalnici Mutua Madrileña Automovilista (v nadaljevanju: zavarovalnica).

12. Javna uslužbenka je bila zaradi poškodb, ki so bile posledica te nesreče, od 8. marca 2020 do 16. marca 2020 nezmožna za delo. V tem obdobju ji je njena delodajalka – nemška država – še naprej izplačevala plačo. Z dopisom z dne 25. januarja 2021 je nemška država pooblaščenca za obravnavo odškodninskih zahtevkov,⁶ ki ga je zavarovalnica imenovala v Nemčiji, pozvala k povračilu izplačane plače, in sicer 1.432,77 EUR. Pooblaščenec je menil, da je javna uslužbenka povzročila nesrečo sama, zato je zavrnil plačilo.

13. Nemška država, še vedno kot delodajalka, je nato pri Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu, Nemčija) vložila civilno tožbo proti zavarovalnici, s katero je zahtevala izplačilo sporne plače. Ta zavarovalnica se je, ker ima sedež v Španiji, sklicevala na mednarodno nepristojnost tega sodišča in izpodbijala utemeljenost tožbe.

14. Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu) se je s sodbo z dne 16. februarja 2022 izreklo za mednarodno nepristojno. To sodišče je tako odločilo, da se nemška država ne more sklicevati na pristojnost na podlagi člena 11(1)(b) in člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012, saj ti določbi vsebujeta pravila o izjemah, ki jih je treba razlagati ozko in katerih koristi ni mogoče razširiti na delodajalca, če ima status države. Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu) je po opravljeni splošni presoji potrebe po zaščiti ugotovilo, da se nemška država, ki ima prav tako vlogo organa socialne varnosti, zlasti v okviru sistema starostnega in zdravstvenega zavarovanja, ne more sklicevati na ta pravila.

15. Nemška država je vložila pritožbo pri Landgericht München I (deželno sodišče München I, Nemčija), ki je predložitveno sodišče. Trdi, da se je kot delodajalka javne uslužbenke popolnoma upravičena sklicevati na člena 11(1)(b) in 13(2) Uredbe št. 1215/2012, saj je s cesijo po zakonu pridobila pravice do odškodnine, ki jih je javna uslužbenka imela do zavarovatelja avtomobila, ki je bilo udeleženo v nesreči, v kateri je bila oškodovanka. Iz sodne prakse Sodišča v zvezi s pravili iz teh določb⁷ naj bi po eni strani izhajalo, da ni treba presoјati od primera do primera niti razlikovati na podlagi merila, ki temelji na položaju šibkejše stranke, po drugi strani pa naj bi bilo treba za zagotovitev predvidljivosti pristojnosti vsakemu prevzemniku na podlagi subrogacije po zakonu, in ne kot zavarovalnici ali organu socialne varnosti, omogočiti, da začne postopek pred sodišči v kraju stalnega prebivališča oškodovanca.

16. Zavarovalnica, tožena stranka v postopku v glavni stvari, pa pred predložitvenim sodiščem trdi, da iz cilja varstva iz člena 11(1)(b) in člena 13 Uredbe št. 1215/2012 izhaja, da se lahko na ta privilegij, ki odstopa od načelne pristojnosti sodišč v kraju stalnega prebivališča toženca, sklicuje le

⁶ V skladu z obveznostjo, ki izhaja iz člena 21 Direktive 2009/103/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (UL 2009, L 263, str. 11). Čeprav je bila ta direktiva spremenjena z Direktivo (EU) 2021/2118 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2021 (UL 2021, L 430, str. 1), uvedene spremembe niso vplivale na to določbo.

⁷ Tožeča stranka v postopku v glavni stvari se sklicuje na sodbo MMA IARD.

stranka, ki je šibkejša stranka v razmerju do zavarovalnice, ki jo ta stranka toži. Sodišče naj poleg tega te možnosti ne bi priznalo niti organu socialne varnosti niti poklicnim udeležencem s področja zavarovalništva, ne glede na njihovo velikost.⁸ Obstoj takega položaja šibkejše stranke naj bi bilo treba izključiti, če je tožnik država članica Unije in torej subjekt mednarodnega javnega prava, *a fortiori*, če ta opravlja storitve, ki so po svoji naravi storitve socialne varnosti, in izvaja nadzor v zavarovalniškem sektorju na svojem ozemlju, kot je to v primeru tožeče stranke v postopku v glavni stvari.

17. Po navedbah predložitvenega sodišča je utemeljenost pritožbe odvisna od odgovora na vprašanje, ali se je sodišče prve stopnje upravičeno izreklo za nepristojno na podlagi členov 11(1)(b) in 13(2) Uredbe št. 1215/2012. V zvezi s tem poudarja, da stranki v postopku v glavni stvari ne izpodbijata, da namerava nemška država vložiti neposredno tožbo proti zavarovalnici kot zavarovatelju vozila, udeleženega v nesreči, v kateri je bila poškodovana javna uslužbenka, v skladu z veljavnimi določbami španskega prava⁹ in na podlagi prenosa pravic po nemškem civilnem pravu¹⁰.

18. Predložitveno sodišče se glede na argumente, ki jih je navedla vsaka od strank, in stanje nacionalne sodne prakse¹¹ sprašuje, ali se lahko država članica, ki kot delodajalka vloži neposredno tožbo proti zavarovalnici, ker so s subrogacijo po zakonu nanjo prešle terjatve javnega uslužbenca, ki je bil oškodovanec v nesreči, sklicuje na posebna pravila o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem, ki jih določbe člena 11(1)(b) v povezavi s členom 13(2) Uredbe št. 1215/2012 ob upoštevanju uvodnih izjav 15 in 18 te uredbe določajo v korist „oškodovanca“¹², kljub temu da gre za izjeme. To sodišče poudarja posebno pravno naravo tega delodajalca v postopku v glavni stvari, ki je tudi subjekt mednarodnega javnega prava.

19. V teh okoliščinah je Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 13(2) Uredbe [št. 1215/2012] v povezavi s členom 11(1)(b) te uredbe razlagati tako, da lahko tudi država članica Evropske unije kot delodajalka, ki je še naprej izplačevala plačo svoji javni uslužbenki v obdobju, ko je bila ta zaradi prometne nesreče (začasno) nezmožna za delo, in na katero so prešle terjatve te javne uslužbenke do zavarovalnice s sedežem v drugi državi članici, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje avtomobilske odgovornosti za vozilo, ki je bilo udeleženo v tej nesreči, kot „oškodovanca“ v smislu [prvo]navedene določbe toži to zavarovalnico pred sodiščem v državi stalnega prebivališča delovno nezmožne javne uslužbenke, če je taka neposredna tožba dopustna?“

20. Nemška država, zavarovalnica, španska vlada in Komisija so predložile pisna stališča.

⁸ Tožena stranka v postopku v glavni stvari v zvezi s tem navaja sodbe z dne 17. septembra 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, v nadaljevanju: Vorarlberger Gebietskrankenkasse, EU:C:2009:561); z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50); z dne 20. maja 2021, CNP (C-913/19, EU:C:2021:399), in z dne 21. oktobra 2021, T. B. in D. (Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem) (C-393/20, EU:C:2021:871).

⁹ Glej točko 2.2 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

¹⁰ Glej točko 2.2 predloga za sprejetje predhodne odločbe. Čeprav predložitveno sodišče zadevne nemške določbe ni izrecno navedlo, jo je Evropska komisija navedla v svojih pisanjih. Člen 76 Bundesbeamtenengesetz (zakon o zveznih javnih uslužbencih) z dne 5. februarja 2009 (BGBl. 2009 I, str. 160) v bistvu določa, da v primeru poškodbe ali smrti javnega uslužbenca, upokojenca ali njegovega družinskega člana na delodajalca („Dienstherrn“) s subrogacijo po zakonu preide pravica do odškodnine, ki jo zakon priznava tej osebi proti tretji osebi zaradi te poškodbe ali smrti, če je ta delodajalec dolžan izplačevati nadomestila v času nezmožnosti za delo zaradi telesne poškodbe oziroma zaradi telesne poškodbe ali smrti.

¹¹ Kot je navedlo predložitveno sodišče v delu I in v točki 2.5 dela II predloga za sprejetje predhodne odločbe.

¹² V smislu člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012. Zanimivo je, da je v Direktivi 2009/103, kot je bila spremenjena z Direktivo 2021/2118, oškodovanec opredeljen kot „oseba, ki ima pravico do odškodnine zaradi izgube ali poškodbe, ki so jo povzročila vozila“ (glej člen 1, točka 2, spremenjene Direktive 2009/103 in uvodno izjavo Direktive 2021/2118).

IV. Analiza

21. Iz člena 11(1)(b) v povezavi s členom 13(2) Uredbe št. 1215/2012 izhaja, da – kadar je mogoča tožba, ki jo oškodovanec vloži neposredno zoper zavarovalnico¹³ – je zavarovalnica s sedežem v državi članici lahko tožena v drugi državi članici pred sodiščem v kraju, kjer ima stalno prebivališče tožnik.

22. Te določbe, ki so specifične za zavarovalniški sektor,¹⁴ tako pomenijo izjemo¹⁵ od načelne pristojnosti sodišč v kraju stalnega prebivališča toženca¹⁶, kot izhaja zlasti iz uvodne izjave 15, člena 4(1) ali člena 11(1)(a) Uredbe št. 1215/2012. Člena 11(1)(b) in 13(2) te uredbe s tem, da se zdita ugodnejša za tožnika, prispevata k uresničevanju cilja zaščite šibkejše stranke.¹⁷

23. Sodišče je v sodbi MMA IARD odločilo o primeru, ki je *prima facie* zelo podoben temu iz te zadeve predhodnega odločanja. Tako je razsodilo, da delodajalec s sedežem v prvi državi članici, ki je izplačeval plačo svojemu delavcu v obdobju, ko je bil ta odsoten po prometni nesreči, in na katerega so prešle terjatve tega delavca do zavarovalnice s sedežem v drugi državi članici, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje civilne odgovornosti za vozilo, ki je bilo udeleženo v tej nesreči, lahko kot „oškodovanec“ v smislu člena 11(2) Uredbe št. 44/2001 toži to zavarovalnico pred sodišči prve države članice, če je neposredna tožba dopustna.

24. Predložitveno sodišče se sprašuje, ali je to rešitev mogoče prenesti na ta spor o glavni stvari, v katerem je delodajalka država članica.

25. Zavarovalnica pa trdi, da v sporu o glavni stvari nemška država ne nastopa kot delodajalka, temveč kot subjekt mednarodnega javnega prava. Tak subjekt pa naj se ne bi mogel sklicevati na posebna pravila o pristojnosti iz Uredbe št. 1215/2012.

26. To trditev je treba že na začetku zavrnil.

27. To, da je delodajalec država, ne povzroči – in ne more povzročiti – niti spremembe narave začetega postopka niti oslabitve položaja toženca. Ni namreč sporno, da je postopek v glavni stvari civilni postopek. Če bi bilo drugače, se Uredba št. 1215/2012 niti ne bi uporabljala.¹⁸ Kot je nemška država poudarila v svojih pisanjih,¹⁹ se zanjo v tožbi zoper zavarovalnico uporabljajo enaka postopkovna pravila. Svoje pravice v zvezi s to zavarovalnico mora uveljavljati v rednem civilnem

¹³ Ta pravica do neposredne tožbe, ki jo imajo oškodovanci v nesrečah, ki so jih povzročila vozila, krita z zavarovanjem, proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče, izhaja iz Direktive 2009/103 (glej uvodno izjavo 30 in člen 18 te direktive).

¹⁴ Ker člena 11 in 13 Uredbe št. 1215/2012 spadata v oddelek 3 poglavja II te uredbe, ki ureja pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem. Ta oddelek „vzpostavlja avtonomen sistem razdelitve sodnih pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem“ (glej sodbo z dne 9. decembra 2021, BT (Pritegnitev zavarovanja v postopek), C-708/20, EU:C:2021:986, točka 26 in navedena sodna praksa).

¹⁵ Vendar je treba te določbe, ker odstopajo od pristojnosti sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca, načeloma razlagati ozko: glej sodbo z dne 30. junija 2022, Allianz Elementar Versicherung (C-652/20, EU:C:2022:514, točka 46 in navedena sodna praksa).

¹⁶ Glej sodbo z dne 14. februarja 2019, Milivojević (C-630/17, EU:C:2019:123, točka 81). V zvezi z Uredbo št. 44/2001 glej med drugim sodbi Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 37) in z dne 25. januarja 2018, Schrems (C-498/16, EU:C:2018:37, točka 27). Ker je Uredba št. 1215/2012 razveljavila in nadomestila to uredbo, ki je nadomestila Konvencijo o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, podpisano v Bruslju 27. septembra 1968 (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila spremenjena z zaporednimi konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji (UL 1998, C 27, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija), se razlaga, ki jo je Sodišče podalo v zvezi z določbami enega od teh pravnih instrumentov, uporablja tudi za razlago ostalih, kadar je te določbe mogoče opredeliti kot enakovredne.

¹⁷ V skladu z voljo zakonodajalca Unije, izraženo v uvodni izjavi 18 Uredbe št. 1215/2012.

¹⁸ Naj spomnim, da se Uredba št. 1215/2012 v skladu z njenim členom 1(1) uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne zajema pa „davčnih, carinskih ali upravnih zadev ali odgovornosti države za dejanja in opustitve pri izvajanju državne oblasti (*acta iure imperii*)“.

¹⁹ Na tem mestu je treba poudariti, da nemške države v tem postopku predhodnega odločanja tako pred Sodiščem kot tudi pred predložitvenim sodiščem ne zastopajo predstavniki vlade, temveč odvetnik.

postopku, tako kot vsak delodajalec, na katerega so prešle terjatve njegovega delavca. Nemško državo mora zastopati odvetnik in je lahko, odvisno od primera, neuspešna kot vsaka druga stranka. Kot je španska vlada upravičeno navedla v svojem pisnem stališču, kadar država članica vložiti tožbo v drugi državi članici v skladu s pravili o pristojnosti iz Uredbe št. 1215/2012, ravna kot vsaka oseba, ki ima pravico to storiti v skladu z določbami te uredbe.

28. V nasprotju s trditvami zavarovalnice nemška država deluje *izključno kot* delodajalka oškodovanke v prometni nesreči²⁰ in se ne more sklicevati na noben privilegij ali pooblastilo, ki presega splošno pravo. Zato se mi zdi, da je treba položaj očitnega neravnovesja v korist države kot delodajalke, ki ga je ta družba opisala v svojem stališču, relativizirati, saj – naj še enkrat ponovim – nemška država tu ne nastopa kot subjekt mednarodnega javnega prava, ki izvaja svoje prerogative državne oblasti (*acta jure imperii*), temveč *zgolj in izključno* kot delodajalka, na katero so prešle terjatve njene javne uslužbenke, ki je oškodovanka v prometni nesreči (*acta jure gestionis*).

29. V sporu o glavni stvari torej nemška država nastopa kot javna delodajalka. Vendar predložitveno sodišče meni, da če bi rešitev iz sodbe MMA IARD preneslo na to konkretno tožečo stranko, bi se tak pristop lahko zdel težko združljiv z drugimi sodbami Sodišča, v katerih je Sodišče konkretno preverilo potrebo po zaščiti stranke, ki je veljala za šibkejšo, preden ji je dovolilo, da izkoristi pravila o posebni pristojnosti, in izključilo zlasti možnost, da bi se organ socialne varnosti ali poklicni udeleženec na področju zavarovalništva lahko skliceval na *forum actoris*.

30. V teh okoliščinah se moram najprej podrobneje posvetiti navedeni sodni praksi. Nato bo treba iz te analize izpeljati posledice za konkreten primer, v katerem je delodajalec, na katerega preidejo terjatve, država. Nazadnje, ko bom ugotovil, da se po mojem mnenju nemška država lahko sklicuje na posebna pravila o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem v okoliščinah spora o glavni stvari, bo treba še določiti, pri katerem sodišču mora vložiti tožbo.

A. Upoštevana sodna praksa

31. Najprej naj spomnim, da sta člena 11(1)(b) in 13(2) Uredbe št. 1215/2012 določbi, za kateri velja, da sta enakovredni členoma 9(1)(b) in 11(2) Uredbe št. 44/2001, saj besedilo prvih v bistvu povzema besedilo drugih. Zato razlaga, ki jo je Sodišče že podalo v zvezi z določbami Uredbe št. 44/2001, velja tudi za enakovredne določbe Uredbe št. 1215/2012.²¹

32. Predložitveno sodišče je prepoznalo dva trenda v sodni praksi Sodišča, ki bi, če bi se uporabila v obravnavani zadevi, pripeljala bodisi do sklepa, da se država delodajalka ne more sklicevati na *forum actoris*, predviden s posebnimi določbami Uredbe št. 1215/2012 v zadevah v zvezi z zavarovanjem, bodisi do povsem nasprotnega sklepa.

²⁰ V skladu s splošnim pristopom, ki ga je Sodišče sprejelo v sodbi MMA IARD (glej točko 36 te sodbe). Poleg tega je Sodišče že odločilo, da se določbe Uredbe št. 44/2001 uporabljajo za spor, v katerem je delavec zahteval plačilo nadomestil in izpodbijal odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki jo je bil sklenil s tretjo državo (glej sodbo z dne 19. julija 2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491, točka 56)).

²¹ Glej sodbe z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50, točka 36); z dne 9. decembra 2021, BT (Pritegnitev zavarovanja v postopek) (C-708/20, EU:C:2021:986, točka 23), in z dne 4. oktobra 2024, Mahá (C-494/23, EU:C:2024:848, točka 27 in navedena sodna praksa). Poleg tega je Sodišče razsodilo, da je mogoče člen 8, prvi odstavek, točka 2, Bruseljske konvencije opredeliti kot enakovreden členu 9(1)(b) Uredbe št. 44/2001 in členu 11(1)(b) Uredbe št. 1215/2012, saj te določbe „dopuščajo, da je zavarovalnica s sedežem na ozemlju države pogodbenice ali države članice tožena pred sodiščem kraja, v katerem ima stalno prebivališče tožeča stranka, če je – v primeru navedene konvencije – tožbo vložil zavarovalec ali tudi – v primeru navedenih uredb – zavarovanec ali upravičenec iz zavarovalne pogodbe, pod pogojem, da ima zadevna tožeča stranka stalno prebivališče v drugi državi pogodbenici ali v drugi državi članici“ (sodba z dne 30. junija 2022, Allianz Elementar Versicherung (C-652/20, EU:C:2022:514, točka 23)).

33. V primeru prvega trenda je Sodišče v bistvu razsodilo, da je treba člen 9(1)(b) in člen 11(2) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da *organ socialne varnosti*, ki je po zakonu prevzemnik pravic osebe, ki je bila neposredno oškodovana v prometni nesreči, pred sodišči države članice, v kateri ima svoj sedež, ne more vložiti neposredne tožbe zoper zavarovalnico osebe, domnevno odgovorne za to nesrečo, ki ima svoj sedež v drugi državi članici.²²

34. Sodišče je do tega sklepa prišlo po razlogovanju, ki je temeljilo na sistematični in teleološki razlagi Uredbe št. 44/2001,²³ in po opozorilu, da gre pri analiziranih določbah za izjeme.²⁴

35. V nadaljevanju je navedlo, da se „[z] vlogo zaščite, ki jo imajo te določbe, [...] zahteva, da uporaba pravil o posebni pristojnosti [...] ne vključuje oseb, ki do te zaščite niso upravičene“.²⁵ V tej zadevi pa se ni zatrjevalo, da je organ socialne varnosti *ekonomsko šibkejša in pravno manj izkušena stranka* kot zavarovalnica, zato v razmerjih med poklicnimi udeleženci s področja zavarovalništva ni bilo upravičeno posebno varstvo.²⁶

36. Sodišče je pri tem jasno navedlo, da ima tisti, ki po zakonu prevzame pravice neposredno oškodovane osebe, možnost uporabiti zadevna pravila o posebni pristojnosti, če se lahko šteje za *šibkejšo stranko*.²⁷

37. Da bi utrdilo svoje razlogovanje je Sodišče nazadnje spomnilo na sodno prakso, ki izhaja iz sodbe z dne 15. januarja 2004, Blijdenstein²⁸, v skladu s katero javni organ glede na pravila o posebni pristojnosti iz Bruseljske konvencije²⁹ ne more pred sodišči države pogodbenice, v kateri ima sedež, uveljavljati regresnega zahtevka na povračilo zneskov, ki so bili na podlagi javnega prava nakazani preživninskem upravičencu, v katerega pravice je vstopil, proti preživninskemu zavezancu, ki ima stalno prebivališče v drugi državi članici, če ta organ v razmerju do zadevnega preživninskega zavezanca ni šibkejša stranka.³⁰

38. V drugem okviru je Sodišče po tem, ko je spomnilo, da „za razmerja med poklicnimi udeleženci s področja zavarovalništva, med katerimi za nobenega ni mogoče domnevati, da je glede na druge v šibkejšem položaju, ni utemeljeno nobeno posebno varstvo“,³¹ razsodilo, da je treba člen 13(2) Uredbe št. 1215/2012 v povezavi s členom 11(1)(b) te uredbe razlagati tako, da se nanj ne more sklicevati fizična oseba, katere poklicna dejavnost zajema uveljavljanje odškodninskih terjatev proti zavarovalnicam in ki se opira na pogodbo o odstopu terjatve, sklenjeno z oškodovancem v prometni nesreči, da bi zavarovatelja civilne odgovornosti povzročitelja te nesreče, ki ima svoj sedež v državi članici, ki ni država članica stalnega prebivališča oškodovanca, tožila pred sodiščem zadnjenavedene države članice.³² Taka ugotovitev ne vpliva na postopkovni položaj ene stranke, ki se šteje za šibkejšo, če gre za pravno razmerje med poklicnima udeležencema.³³ To, da bi se vprašanje, ali je poklicnega udeleženca mogoče obravnavati kot

²² Glej sodbo Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 47).

²³ Glej sodbo Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 35).

²⁴ Glej sodbo Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 38).

²⁵ Sodba Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 41).

²⁶ Glej sodbo Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 42).

²⁷ Glej sodbo Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 44). Sodišče je nato posebej omenilo primer dedičev oškodovanca.

²⁸ C-433/01, EU:C:2004:21. Ker je bilo dejanje javnega organa urejeno s civilnim pravom, je spor o glavni stvari spadal pod pojem „civilne zadeve“ v smislu člena 1, prvi odstavek, Bruseljske konvencije (glej točko 21 te sodbe).

²⁹ Glede enotnosti razlage Bruseljske konvencije, Uredbe št. 44/2001 in Uredbe št. 1215/2012 glej opombo 16 teh sklepnih predlogov.

³⁰ Glej sodbo Vorarlberger Gebietskrankenkasse (točka 46 in navedena sodna praksa).

³¹ Glej sodbo z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50, točka 42).

³² Glej sodbo z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50, točka 47).

³³ Glej sodbo z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50, točka 44).

„šibkejšo stranko“, zato da bi lahko spadal pod pojem „oškodovanec“ v smislu člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012, presojalo v vsakem posameznem primeru, bi povzročilo nevarnost za nastanek pravne negotovosti in bi bilo v nasprotju s ciljem te uredbe.³⁴

39. V primeru drugega trenda se je Sodišče v sodbi MMA IARD izreklo o vprašanju, ali je treba člen 9(1)(b) Uredbe št. 44/2001 v povezavi s členom 11(2) te uredbe razlagati tako, da lahko delodajalec, ki med nezmožnostjo za delo izplačuje plačo svojemu delavcu, ki je bil oškodovanec v prometni nesreči, toži zavarovalnico, ki krije civilno odgovornost vozila, s katerim je bila povzročena nesreča, pred sodišči države članice, v kateri ima delodajalec svoj sedež, če je taka neposredna tožba dopustna.

40. Sodišče je razsodilo, da „delodajalec s sedežem v prvi državi članici, ki je izplačeval plačo svojemu delavcu v obdobju, ko je bil ta odsoten po prometni nesreči, in na katerega so prešle terjatve tega delavca do zavarovalnice s sedežem v drugi državi članici, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje civilne odgovornosti za vozilo, ki je bilo udeleženo v tej nesreči, lahko kot ‚oškodovanec‘ v smislu člena 11(2) Uredbe št. 44/2001 toži to zavarovalnico pred sodišči prve države članice, če je neposredna tožba dopustna“.³⁵

41. Sodišče je, da bi prišlo do te ugotovitve, najprej poudarilo, da je za tožbe v zadevah v zvezi z zavarovanjem značilno neko *neravnotežje* med strankami in da je namen določb oddelka 3 poglavja II Uredbe št. 44/2001, ki urejajo pristojnost na tem področju, popraviti to neravnotežje tako, da se za šibkejšo stranko uporabijo pravila o pristojnosti, ki so za varstvo njenih pravic ugodnejša od splošnih pravil.³⁶

42. Nato je preučilo, ali je delodajalec, na katerega preidejo terjatve osebe, ki je bila neposredno oškodovana, zajet s pojmom „oškodovanec“ v smislu člena 11(2) Uredbe št. 44/2001.³⁷ Potem ko je ugotovilo, da se člen 9(1)(b) te uredbe v bistvu nanaša na osebe, ki so utrpele škodo, ne da bi jo nujno utrpele neposredno,³⁸ je nazadnje navedlo, da „bi to, da bi se vprašanje, ali je delodajalec, ki še naprej izplačuje plačo, mogoče obravnavati kot ‚šibkejšo stranko‘, zato da bi lahko spadal pod pojem ‚oškodovanec‘ v smislu člena 11(2) Uredbe št. 44/2001, presojalo od primera do primera, povzročilo tveganje za nastanek pravne negotovosti in bi bilo v nasprotju s ciljem navedene uredbe, ki je izražen v njeni uvodni izjavi 11, in sicer da morajo biti pravila o pristojnosti čim bolj predvidljiva“.³⁹

43. Sodišče je tako razsodilo, da se „delodajalci, na katere preidejo odškodninski zahtevki njihovih delavcev, lahko sklicujejo na posebna pravila o pristojnosti iz členov od 8 do 10 te uredbe kot osebe, ki so utrpele škodo, *ne glede na svojo velikost in pravno obliko*“.⁴⁰ Zato delodajalec, na katerega preidejo terjatve njegovega delavca, oškodovanca v prometni nesreči, kateremu je še

³⁴ Glej sodbo z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50, točka 45).

³⁵ Sodba MMA IARD (točka 39).

³⁶ Glej sodbo MMA IARD (točka 28 in navedena sodna praksa).

³⁷ Na tem mestu je treba spomniti, da je Sodišče zaradi razhajanj med različnimi jezikovnimi različicami te določbe utrdilo razlago te določbe v sodbi Vorarlberger Gebietskrankenkasse, v kateri je odločilo, da je treba člen 11(2) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da se nanaša na oškodovanca (glej točke od 25 do 28 te sodbe).

³⁸ Glej sodbo MMA IARD (točka 33 in navedena sodna praksa).

³⁹ Sodba MMA IARD (točka 34).

⁴⁰ Sodba MMA IARD (točka 35). Moj poudarek.

naprej izplačeval plačo, lahko kot „oškodovanec“ toži zavarovalnico, pri kateri je zavarovano vozilo, ki je bilo udeleženo v tej prometni nesreči, *pred sodišči države članice, v kateri je njegov sedež*,⁴¹ če so take neposredne tožbe dopustne.⁴²

B. Primer države delodajalke

44. V sodbi MMA IARD je Sodišče zavzelo jasno stališče, ko je izrecno zavrnilo zamisel, da bi se položaj delodajalca, na katerega so prešle terjatve njegovega delavca, presojal od primera do primera,⁴³ ki se zato lahko v vsakem primeru, in če deluje v tej vlogi, sklicuje na posebna pravila o pristojnosti, ki jih v zadevah v zvezi z zavarovanjem določa Uredba št. 44/2001. Sodišče je v svoji poznejši sodni praksi še večkrat zavrnilo tovrstno presojo.⁴⁴

45. Tako se je za izpolnitev cilja visoke stopnje predvidljivosti, ki se uresničuje z določbami Uredbe št. 44/2001, mogoče sklicevati na posebna pravila o pristojnosti, ki veljajo za zavarovalniški sektor in so namenjena zaščiti šibkejših strank, ne da bi se ta položaj šibkejše stranke konkretno preverjal. Zato v tem pogledu zadostuje, da se nanje sklicujejo osebe, ki spadajo na osebno področje uporabe teh določb, torej zavarovalec, zavarovanec, upravičenec ali oškodovanec.⁴⁵ Zaradi te široke formulacije kategorij upravičencev ni treba preverjati njihove dejanske ekonomske ali pravne šibkosti.⁴⁶ Čeprav zavarovalnica, tožena stranka v postopku v glavni stvari, z razlogom trdi, da je treba odstopanja od načelne pristojnosti sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca razlagati ozko, je treba kljub temu ugotoviti, da je v obravnavanem primeru široko formulirana sama izjema.

46. S tako odločitvijo je Sodišče nujno sprejelo možnost, da se na ta pravila lahko sklicuje delodajalec, ki v razmerju do zavarovalnice ni v „položaju šibkejše stranke“, saj *niti velikost niti pravna oblika* delodajalca ne moreta ovreči take možnosti.⁴⁷

47. V tem postopku predhodnega odločanja mora Sodišče v bistvu odgovoriti na vprašanje, ali je rešitev, ki jo je uporabilo v sodbi MMA IARD, mogoče prenesti, če je delodajalec, na katerega so prešle terjatve oškodovanca v prometni nesreči, *država*, ki pred svojimi sodišči toži zavarovatelja civilne odgovornosti odgovornega voznika vozila, da bi dobila povračilo plače, ki jo je plačevala v času nezmožnosti svojega javnega uslužbenca za delo.

48. Glede na elemente, na katere sem pravkar opozoril, je treba na to vprašanje po mojem mnenju odgovoriti pritrdilno.

49. K temu je mogoče dodati še tri vrste argumentov.

⁴¹ Taka formulacija pušča odprto vprašanje, pri točno katerem sodišču se lahko vloži tožba. K temu vprašanju se bo torej treba vrniti pozneje v analizi (glej točko 59 in naslednje teh sklepnih predlogov).

⁴² Glej sodbo MMA IARD (točka 37).

⁴³ Glej sodbo MMA IARD (točka 34).

⁴⁴ Glej sodbe z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50, točka 45); z dne 27. februarja 2020, Balta (C-803/18, EU:C:2020:123, točka 42); z dne 21. oktobra 2021, T. B. in D. (Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem) (C-393/20, EU:C:2021:871, točka 40), in z dne 27. aprila 2023, A1 in A2 (Zavarovanje plovila za rekreacijo) (C-352/21, EU:C:2023:344, točka 53).

⁴⁵ Kot sem že navedel, je Sodišče pojem „oškodovanec (*victim*)“ iz člena 11(2) Uredbe št. 44/2001 razlagalo tako, da se nanaša na oškodovanca (*personne lésée*). Zakonodajalec Unije je to razlago utrdil s tem, da v členu 13(2) Uredbe št. 1215/2012 ni več uporabil izraza „oškodovanec (*victim*)“, ampak je namesto tega raje uporabil izraz „oškodovanec (*personne lésée*)“.

⁴⁶ V tem smislu glej sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Bobka v zadevi MMA IARD (C-340/16, EU:C:2017:396, točka 47).

⁴⁷ Glej sodbo MMA IARD (točka 35).

50. Na prvem mestu naj spomnim, da je bil delodajalec, za katerega je šlo v sodbi MMA IARD, že pravna oseba javnega prava, in sicer ustanova, ki je upravljala pet javnih bolnišnic.⁴⁸

51. Na drugem mestu naj v zvezi z zakonodajnim okvirom spomnim, da so določbe Uredbe št. 1215/2012, na katere se sklicuje predložitveno sodišče v svojem vprašanju za predhodno odločanje, *enakovredne*⁴⁹ tistim, ki jih je Sodišče razlagalo v sodbi MMA IARD, in da je cilj predvidljivosti v tej uredbi še vedno pomemben.⁵⁰

52. Na tretjem mestu, glede na ugotovitev Sodišča v točki 35 sodbe MMA IARD posebna pravna narava delodajalca (nemške države) ne preprečuje, da bi se skliceval na posebna pravila o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem in tožil zavarovalnico pred nemškimi sodišči. V tej sodbi je Sodišče vzpostavilo nekakšno domnevo,⁵¹ v skladu s katero se bo lahko delodajalec, na katerega so prešle terjatve, od trenutka, ko namerava uveljavljati svoje pravice iz tega naslova proti zavarovalnici, skliceval na ta posebna pravila o pristojnosti, določena s sekundarno zakonodajo.

53. Ta pristop po mojem mnenju temelji na zamisli, da je v taki konfiguraciji delodajalec, na katerega so prešle terjatve, prisiljen vložiti tožbo proti tožencu, ki je kot zavarovatelj seveda veliko bolj kot on navajen sodnih postopkov v zvezi z zavarovalniškimi zadevami.⁵² Delodajalec je torej samo v tej vlogi vedno v položaju šibkejše stranke. Enako velja za predvidljivost pravil o pristojnosti.

54. Zato obstaja določena logika v podaljšanju fikcije skoraj institucionalne šibkosti delodajalca, tudi kadar je ta delodajalec država, ki deluje le kot delodajalec, na katerega so prešle terjatve njegovega delavca, oškodovanca. To je posledica odločitve Sodišča, saj je izključilo vsakršno presojo položaja delodajalca kot šibkejše stranke od primera do primera.

55. S tem ko Sodišču predlagam, naj ohrani *maksimalistično* stališče, hkrati zagotavljam, da bodo dejansko zajeti vsi primeri, v katerih je delodajalec v resnično šibkem položaju. Strinjam se torej z mnenjem generalnega pravobranilca M. Bobka v njegovih sklepnih predlogih v zadevi MMA IARD⁵³, ki „ne glede na vse skupaj še vedno meni[...], da je občasna dejanska ‚vključitev‘ večjega števila nekaterih subjektov razumnejša rešitev kot v praksi težavna kontekstualna preučitev razmerij moči med strankami za vsak primer posebej“⁵⁴. Potrditev, da položaja šibkejše stranke ni treba presojati od primera do primera, zagotavlja uresničitev dveh ciljev, ki jima sledi Uredba 1215/2012, in sicer zaščite šibkejše stranke na eni strani in zagotavljanja visoke stopnje predvidljivosti pravil o pristojnosti na drugi strani.

⁴⁸ Glej sodbo MMA IARD (točki 21 in 25).

⁴⁹ Glej opombo 21 teh sklepnih predlogov.

⁵⁰ Glej zlasti uvodno izjavo 15 Uredbe št. 1215/2012. Glej tudi sodbe z dne 27. februarja 2020, Balta (C-803/18, EU:C:2020:123, točka 42); z dne 27. aprila 2023, A1 in A2 (Zavarovanje plovila za rekreacijo) (C-352/21, EU:C:2023:344, točka 53), in z dne 22. februarja 2024, FCA Italija in FPT Industrial (C-81/23, EU:C:2024:165, točka 41).

⁵¹ Sodišče je že v sodbi z dne 13. julija 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399), v kateri je odločilo, da za nobeno od strank pozavarovalne pogodbe, sklenjene med dvema poklicnima udeležencema v tem sektorju, ni mogoče „domnevati, da je v položaju šibkejše stranke glede na svojega sopogodbjenika“ (točka 66 te sodbe), pustilo odprto pot za vzpostavitev domneve.

⁵² Vendar bo domneva *objektivno* ovržena, če neposredno tožbo vložijo delodajalec, na katerega so prešle terjatve in ki je poklicni udeleženec v zavarovalniškem sektorju.

⁵³ C-340/16, EU:C:2017:396.

⁵⁴ Sklepni predlogi generalnega pravobranilca M. Bobka v zadevi MMA IARD (C-340/16, EU:C:2017:396, točka 89).

56. Glede argumenta, za katerega se zdi, da ga zavarovalnica, tožena stranka v postopku v glavni stvari, izpelje iz sodbe z dne 15. januarja 2004, Blijdenstein⁵⁵, se mi zdi analogija z dejstvi v tej zadevi omejena, saj se, prvič, ta sodba ni nanašala na avtonomni sistem določanja sodnih pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem in, drugič, narava terjatve je bila povsem drugačna, saj je šlo v navedeni sodbi za pomoč socialne narave.

57. Iz moje analize torej izhaja, da je treba državo članico, ki je kot delodajalka še naprej izplačevala plačo enemu od svojih javnih uslužbencev, ki je bil nezmožen za delo zaradi prometne nesreče, in na katero so prešle terjatve tega javnega uslužbenca do zavarovalnice s sedežem v drugi državi članici, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje avtomobilske odgovornosti za vozilo, udeleženo v tej nesreči, šteti za „oškodovanko“ v smislu člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012, ki se lahko sklicuje na posebna pravila o pristojnosti iz te določbe v povezavi s členom 11(1)(b) te uredbe, zato da *pred svojimi sodišči* proti tej družbi vloži tožbo, v kateri predlaga, naj se ji naloži vračilo izplačane plače.

58. Po določitvi mednarodne pristojnosti sodišč države članice delodajalke je treba v zvezi s krajevno pristojnostjo podati še nekaj pojasnil.

C. Krajevna pristojnost v primeru subrogacije

59. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhaja, da ima javna uslužbenka, ki je bila oškodovanka v prometni nesreči v Španiji, stalno prebivališče v Münchnu. Zaposlena je pri nemškem uradu za patente in blagovne znamke, ki ima – če se ne motim, kar mora preveriti predložitveno sodišče – sedež v Münchnu. Nemška država je vložila tožbo na prvi stopnji pri Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu). Zdi se, da je to sodišče krajevno pristojno, bodisi glede na kraj stalnega prebivališča oškodovanke bodisi glede na kraj, kjer je „sedež“ delodajalca.

60. V teh okoliščinah predložitveno sodišče ne potrebuje takoj razmišljanj, ki sledijo, da bi lahko odločilo o sporu, ki ga obravnava.

61. Vendar pa imam dva razloga, da svojo analizo še poglobim.

62. Na eni strani so predložitveno sodišče in zainteresirane stranke, ki so sodelovale v pisnem postopku pred Sodiščem, različno opredelili „sodišče“, ki je krajevno pristojno. Tako besedilo vprašanja za predhodno odločanje navaja možnost države delodajalke, na katero so prešle terjatve, da zavarovalnico toži *pred sodiščem v kraju stalnega prebivališča javnega uslužbenca, ki je nezmožen za delo*. Nemška država je v svojem pisnem stališču trdila, da bi moral imeti delodajalec, na katerega so prešle terjatve njegove javne uslužbenke, možnost predložiti zadevo točno tistemu sodišču, kateremu bi lahko ta javna uslužbenka prvotno predložila zadevo na podlagi člena 13(2) v povezavi s členom 11(1)(b) Uredbe št. 1215/2012, in vložiti tožbo pri *sodišču v kraju stalnega prebivališča svoje javne uslužbenke*. Zavarovalnica je nasprotovala priznanju možnosti, da bi bila najprej tožena pred *sodiščem v kraju sedeža upravnega organa* in šele nato pred *sodiščem v kraju stalnega prebivališča javne uslužbenke*.⁵⁶ Španska vlada se je zgolj sklicevala na *sodišča, „ki niso sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca“*.⁵⁷ Komisija je Sodišču predložila podrobnejšo analizo in predlagala naslednje razlikovanje. Če je treba delodajalca šteti za

⁵⁵ C-433/01, EU:C:2004:21. Glej točko 37 teh sklepnih predlogov.

⁵⁶ Za primerjavo glej točki 1.1 in 3 pisnega stališča tožene stranke v postopku v glavni stvari.

⁵⁷ Moj poudarek.

„oškodovanca“ v smislu člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012, je pristojno sodišče v kraju, kjer ima delodajalec sedež. Če so na delodajalca zgolj prešle terjatve njegovega oškodovanega delavca, je za obravnavo vložene neposredne tožbe pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tega delavca. Komisija za rešitev spora v postopku v glavni stvari navaja, da lahko država članica, ki je delodajalka, na katero so prešle terjatve, toži zavarovalnico *pred sodiščem v kraju stalnega prebivališča javnega uslužbenca*, ki je nezmožen za delo, če je neposredna tožba dopustna.

63. Po drugi strani pa je Sodišče v sodbi MMA IARD z zgolj splošnim sklicevanjem na sodišča države članice, v kateri ima delodajalec sedež,⁵⁸ odločilo le o vprašanju mednarodne pristojnosti.

64. Zato naj torej najprej spomnim, da čeprav je razmejitve območja pristojnosti sodišča kraja, v katerem ima tožeča stranka stalno prebivališče, v smislu tega člena 11(1)(b) načeloma zajeta z organizacijsko pristojnostjo države članice, ki ji to sodišče pripada,⁵⁹ je Sodišče priznalo, da je namen te določbe „neposredno določiti natančno določeno sodišče v državi članici, brez sklicevanja na pravila o razdelitvi krajevne pristojnosti, ki veljajo v tej državi, in torej določiti ne le mednarodno pristojnost, ampak tudi krajevno pristojnost navedenega sodišča v primerih, ki jih zajema ta določba“.⁶⁰

65. Glede na ta pojasnila menim, da je treba trditev Komisije takoj zavrnila. Sodišče je namreč že zelo jasno odločilo, da je delodajalec, na katerega so prešle terjatve, sam „oškodovanec“ v smislu člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012.⁶¹ Za takega delodajalca, na katerega so prešle terjatve in ki spada na področje uporabe te določbe, torej lahko velja pravilo iz člena 11(1)(b) te uredbe, v skladu s katerim lahko kot tožnik toži zavarovalnico *pred sodiščem v kraju svojega sedeža*. Po mojem mnenju jezikovna razlaga teh dveh določb zadošča za izpeljavo tega sklepa.

66. Prav tako se ne strinjam s Komisijo, ko trdi, da terjatve, ki so prešle na subjekt, niso njegove lastne terjatve in zato subjekt ne pridobi pravic z vidika pristojnosti, ki bi bile neodvisne od terjatev neposrednega oškodovanca. Delodajalec, na katerega so prešle terjatve, je edini, ki se lahko sklicuje na terjatve, ki izhajajo iz subrogacije. Poleg tega njegova vključitev v kategorijo upravičencev do posebnih pravil o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem kot „oškodovanca“ temelji na ideji, da se prizna, da je škoda njegova. V tem smislu torej težko vidim tveganja povečanja števila pristojnih sodišč, ki bi jih povzročila subrogacija.

67. Poleg tega, če že sam prenos postopka iz ene države članice v drugo pomeni nevšečnost za toženca, dvomim, da bo ta nevšečnost še večja zaradi dejstva, da bo moralo v postopku odločati eno in ne drugo sodišče v isti državi članici. Povedano drugače, po priznanju *forum actoris* se mi zdi z vidika toženca precej nevtrarno, ali sodni postopek poteka pred sodiščem v kraju stalnega prebivališča delavca ali pred sodiščem v kraju sedeža delodajalca.

68. Iz zgoraj navedenega izhaja, da je – če naj bodo pravila iz členov 11 in 13 Uredbe št. 1215/2012 resnično *posebna* in če naj v celoti opravijo svojo zaščitno funkcijo – nujna ugotovitev, da mora imeti delodajalec, na katerega so prešle terjatve njegovega delavca, ki je oškodovanec v prometni nesreči, možnost vložiti tožbo proti zavarovalnici pri sodišču v kraju svojega stalnega prebivališča ali sedeža.⁶²

⁵⁸ Glej sodbo MMA IARD (točke 26, 30, 36, 37, 39 in 40).

⁵⁹ Sodba z dne 30. junija 2022, Allianz Elementar Versicherung (C-652/20, EU:C:2022:514, točka 56 in navedena sodna praksa).

⁶⁰ Glej sodbo z dne 30. junija 2022, Allianz Elementar Versicherung (C-652/20, EU:C:2022:514, točka 38).

⁶¹ V zvezi s členom 11(2) Uredbe št. 44/2001 glej sodbo MMA IARD (točka 31 in naslednje). Delodajalcu, na katerega so prešle terjatve, je izrecno priznan status „oškodovanca“ (glej točke od 37 do 39 navedene sodbe).

⁶² V tem smislu glej sodbo z dne 13. decembra 2007, FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, točka 28).

69. V tem smislu je tudi treba razumeti sodbo MMA IARD, v kateri se Sodišče večkrat sklicuje na sodišča države članice, v kateri ima delodajalec, na katerega preidejo terjatve, *sedež*.⁶³ Po drugi strani pa v obrazložitvi Sodišča očitno manjka merilo sodne pristojnosti po kraju stalnega prebivališča delavca.⁶⁴

70. Iz člena 13(2) v povezavi s členom 11(1)(b) Uredbe št. 1215/2012 torej izhaja, da je treba neposredno tožbo, ki jo vloži delodajalec, na katerega so prešle terjatve njegovega delavca, proti zavarovalnici s sedežem v drugi državi članici, vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima ta delodajalec sedež.

71. Nato se pojavi vprašanje, kako določiti ta kraj, kadar je delodajalec država. Tako kot v postopku v glavni stvari država delodajalka svojo posebno funkcijo razume skozi prizmo svoje upravne organizacije.

72. Samo zato, ker je javna uslužbenka opravljala svoje delo v Münchnu, še ne pomeni, da je treba šteti, da ima država delodajalka sedež v Münchnu. Merilo kraja dela „delavca“ ni pomembno za vprašanje določitve kraja, kjer ima sedež delodajalec.⁶⁵ Poleg tega imajo pravne osebe v skladu z določbami člena 63(1) Uredbe št. 1215/2012 sedež tam, kjer je njihov statutarni sedež, glavna uprava ali glavna poslovna enota.⁶⁶

73. Če država delodajalka vloži neposredno tožbo proti zavarovalnici, je to na podlagi subrogacije po zakonu, zaradi česar postane upnica, ker je eden od njenih subjektov izplačeval plačo svoji javni uslužbenki med njeno nezmožnostjo za delo.

74. V takem primeru in za izpolnitev cilja predvidljivosti pravil o pristojnosti ter cilja pravne varnosti⁶⁷ torej predlagam, da lahko država delodajalka, na katero so prešle terjatve njenega javnega uslužbenca, toži zavarovalnico pred sodiščem v kraju, kjer ima sedež upravni organ, pri katerem je uslužbenec zaposlen in ki je še naprej izplačeval plačo med njegovo nezmožnostjo za delo. Subrogacija namreč pride v poštev le zato, ker je bila plača izplačana javnemu uslužbencu, in se delodajalec šteje za oškodovanega, ker je ta subjekt zagotovil plačilo med odsotnostjo javnega uslužbenca po nesreči.

75. Iz vseh zgoraj navedenih razlogov menim, da je treba člen 13(2) Uredbe št. 1215/2012 v povezavi s členom 11(1)(b) te uredbe razlagati tako, da lahko država članica kot delodajalka, na katero so prešle terjatve javnega uslužbenca, ki je bil oškodovanec v prometni nesreči, in ki je še naprej izplačevala plačo, kot „oškodovanka“ toži zavarovalnico, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje civilne odgovornosti za vozilo, ki je bilo udeleženo v tej nesreči, in ki ima sedež v drugi državi članici, pred sodiščem v kraju, kjer ima sedež upravni organ, pri katerem je zaposlen ta javni uslužbenec.

⁶³ Glej sodbo MMA IARD (točke 30, 36, 37, 39 in 40).

⁶⁴ Edina navedba v sodbi MMA IARD v zvezi s stalnim prebivališčem delavca je, da je v Avstriji (glej točko 15 te sodbe).

⁶⁵ Merilo, ki se uporabi na podlagi povezane razlage člena 11(1)(b) in člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012, je namreč merilo sedeža delodajalca, na katerega so prešle terjatve, kot oškodovanca (*personne lésée*), in ne merilo kraja, kjer dela oškodovanec (*victim*).

⁶⁶ Ker ni nobenega sklicevanja na pravo držav članic, se sedež družb in pravnih oseb določi na podlagi avtonomne razlage prava Unije (glej sodbo z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi (C-821/21, EU:C:2023:672, točka 60)).

⁶⁷ Glej sodbo z dne 30. junija 2022, Allianz Elementar Versicherung (C-652/20, EU:C:2022:514, točka 54).

V. Predlog

76. Ob upoštevanju vsega navedenega Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I, Nemčija), odgovori:

Člen 13(2) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah v povezavi s členom 11(1)(b) te uredbe

je treba razlagati tako, da

lahko država članica kot delodajalka, na katero so prešle terjatve javnega uslužbenca, ki je bil oškodovanec v prometni nesreči, in ki je še naprej izplačevala plačo, kot „oškodovanka“ toži zavarovalnico, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje civilne odgovornosti za vozilo, ki je bilo udeleženo v tej nesreči, in ki ima sedež v drugi državi članici, pred sodiščem v kraju, kjer ima upravni organ sedež, pri katerem je zaposlen ta javni uslužbenec.